

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 20
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-512“ PROJEKTO
(TAP NR. TAP-21-781, TAIS NR. 21-26399(2))**

2021-06-16 Nr. NV-1395

Vilnius

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: Pateikti Seimui išvadą dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-512, kuriuo siūloma nuo š. m. liepos 1 d. didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį nuo 400 iki 450 eurų, siekiant padidinti mažiausiai uždirbančių asmenų pajamas.

Dabartinė situacija:

Seimo valdyba 2021 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. SV-S-108 (5 punktas) paprašė Vyriausybės pateikti išvadą dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-512, kurį inicijavo Lietuvos Respublikos Prezidentas, o parengė Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Ekonominės ir socialinės politikos grupė.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, jog ankstesnės finansų krizės duomenys rodo, kad sudėtingais ekonomikai periodais išauga socialinės nelygybės rizika, dėl to šiuo metu reikia socialiai orientuotų ekonomikos skatinimo priemonių, viena tokių – neapmokestinamojo pajamų dydžio (NPD) didinimas, kurio esminę naudą pajautę dirbantys asmenys, gaunantys mažesnes pajamas.

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-512 siūloma pradėti taikyti 50 eurų didesnę NPD (450 eurų) nuo 2021 m. liepos 1 d. (kartu atliekamas techninis NPD formulės koeficiento iš 0,18 į 0,2 patikslinimas, siekiant, kad imtis, kuriai taikoma NPD, iš esmės nesikeistų). Nurodoma, kad pagrindiniai veiksniai ir laukiami teigiami rezultatai, kurie skatina teikti pasiūlymą didinti NPD, yra šie:

1. tai padidintų mažiausiai uždirbančių asmenų pajamas ir taip prisidėtų prie pajamų nelygybės, išaugusios pandemijos metu, pozityvių pokyčių;

2. tai švelnintų COVID-19 krizės padarinius ekonomikai 2021 m. antrą pusmetį, skatintų šešėlinės ekonomikos mažėjimą.

Projekto esmė:

Finansų ministerija parengė ir teikia svarstyti Vyriausybės išvados projektą, kuriuo siūloma pritarti Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-512 tikslui padidinti mažiausiai uždirbančių asmenų pajamas, kas yra viena esminių Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, iniciatyvų, ir taip prisidėti prie pajamų nelygybės teigiamų pokyčių, tačiau nepritarti Įstatymo projektu siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. šiuo metu vykdoma kompleksinė mokesčių lengvatų peržiūra; NPD klausimą numatyta nagrinėti kompleksškai vertinant pajamų nelygybės mažinimą lemiančių apmokestinimo priemonių veiksmingumą ir šio vertinimo pagrindu pateikti siūlymus dėl sisteminių pajamų nelygybės problemos sprendimo priemonių;

2. NPD didinimo poveikis pajamų nelygybei yra itin ribotas; siūlomi pakeitimai pajamų nelygybę sumažintų nereikšmingai;

3. Įstatymo projektu siūlomo reguliavimo įsigaliojimas nuo 2021 m. liepos 1 d. tiesiogiai didintų gyventojų pajamų mokesčio administravimo našą; siūloma tokio pobūdžio pasikeitimus sieti su naujų biudžetinių metų pradžia;

4. NPD keitimas turėtų būti svarstomas kartu su kitomis priemonėmis, sustiprinančiomis poveikį pajamų nelygybei, pavyzdžiui, sinchronizuotu minimaliosios mėnesinės algos didinimu ir NPD skaičiavimo metodikos tobulinimu, sudarant galimybę turėti santykinai didesnę NPD didinimo įtaką mažesnio darbo užmokesčio gavėjų pajamoms.

Derinimas:

Vyriausybės išvados projektas derinamas su Teisingumo ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastebėjo, kad Vyriausybės išvados projekte teikiamų argumentų dėstymas neužtikrina Vyriausybės pozicijos tikslumo bei nedviprasmiškumo, ir pasiūlė argumentus tikslinti šiuo aspektu.

Vyriausybės išvados projektas apsvarstytas 2021-06-15 tarpinstituciniame pasitarime, kuriame pasiūlyta projekto rengėjams iki Vyriausybės posėdžio įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai:

Vyriausybės išvados projektas tiesiogiai Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, bet atitinka siekius mažinti pajamų nelygybę ir skurdą, numatant atitinkamas kompleksines mokestines ir finansines priemones.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytume svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje (plačiau pristatyti).

Patarėjas

Vaclovas Medišauskas, tel. +37070663814, el. p. vaclovas.medisauskas@lr.lt